

O ravnanju z odpadki na področju Mestna občine Maribor

V luči investicije v sortirnice za ločevanje odpadkov v znesku 10 milijonov evrov, ki jo načrtuje Snaga d.o.o., se odpirajo vprašanja ureditve zbiranja in ločevanja odpadkov na področju Mestne občine Maribor. Glavno vprašanje je, ali bomo odlagali neločene odpadke, ki se bodo ločevali v sortirnici, kar bi pogojno drago sortirnico upravičilo, ali bomo ločevali odpadke kot jih ločujemo že sedaj in ali je mogoče sedanji sistem ločenega zbiranja odpadkov še izboljšati. V obeh primerih je izgradnja tako drage sortirnice vprašljiva. Prav tako je ta investicija vprašljiva tudi s strani države, ministrstva za okolje in prostor. Dve uredbi, *Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo* in *Uredba o obvezni občinski gospodarski javni službi zbiranja komunalnih odpadkov v pripravi*, za gospodarske javne službe, med katere spada tudi Snaga d.o.o., določata sistem ločenega zbiranja odpadkov. To ponovno odpira vprašanje o smislu izgradnje sortirnice, saj se večina odpadkov zbira ločeno.

V razmislek občanom o sedanji ureditvi zbiranja in ločevanja odpadkov podajamo naslednje teze oziroma vprašanja.

1. V ekoloških otokih občani sortiramo in zbiramo odpadke, ki so sekundarne surovine. Da zbiranje in ločevanje odpadkov ni kar tako, izkaže skupen dopis Nadškofijske Karitas in Gorenja Surovine d.o.o., ki je v mesecu marcu 2017 krožil po poštnih nabiralnikih. V mesecih marcu in aprilu 2017 naj bi zbirali papir, časopis, stare knjige, male in velike gospodinjske aparate, oblačila, svetilke, baterije, zabavno elektroniko, telefonske aparate in vse kar je priključeno na elektriko ter se napaja. Denarna sredstva od zbranih odpadkov bodo šla v humanitarne namene, kar je za pozdraviti, vendar je dokaz, da to niso smeti, ki se jih bo nekam odložilo, ampak sekundarne surovine, ki se bodo vnovčile. S tega vidika so enako pomembni letaki Gorenje Surovina d.o.o., s katerimi nas občane Maribora, s sloganom *Stara šara je denar*, pozivajo na odkup prej omenjenih surovin.

Na ta način se zrcali dvoličnost zakonske ureditve ločenega zbiranja odpadkov. Po zgoraj navedenih uredbah silijo gospodarske javne službe k zastojkarskemu zbiranju ločenih odpadkov. Predati jih morajo družbam za ravnanje z odpadno embalažo, ki so sicer obvezne le te od njih prevzemati. Odpadke nato kot sekundarne surovine prodajo naprej, tudi izvozijo jih lahko. Po kakšni ceni, je za nas prebivalce, ki te surovine v bistvu zbiramo, neznanka. Vsekakor po višji ceni od tiste, po kateri jih Gorenje surovina d.o.o. od nas odkupuje, saj se z zbiranjem odpadkov ukvarja v obliki profitne dejavnosti. Odpadna embalaža kot so papir, steklo kovine in plastika, niso navadne smeti, ampak surovine, s katerimi družbe za ravnanje z odpadno embalažo ustvarjajo dobiček. Strošek jim je poravnavanje stroškov gospodarskim javnim službam, ki jim te surovine predajo in lastno skladiščenje ter ostali stroški, ki nastajajo z njihovo dejavnostjo. Mi uporabniki od tega nimamo ničesar, niti tega ne, da bi od lastne javne gospodarske službe (primer Snaga d.o.o.) zahtevali znižanje cene storitve za odvoz mešanih komunalnih odpadkov.

Pripomniti je treba, da to področje urejajo evropske direktive, zato sta navedeni uredbi le implementacija evropskega pravnega reda v naš prostor. Vsekakor pa je problem, da enkrat govorimo o odpadkih kot o smeteh, drugič kot o sekundarnih surovinah. Ta problem ni rešljiv čez noč. Če govorimo o smeteh, naj se ločujejo v sortirnicah in nas ne bo skrbelo, kaj se bo z njimi kot z na novo pridobljenimi surovinami dogajalo. Če pa govorimo o surovinah pa bo treba tudi zakonodajo prilagoditi dejstvu, da jih zbiramo vsi skupaj in hočemo zato tudi imeti nekaj od tega.

2. Ekološki otoki s tremi vrstami zabojnikov imajo vrsto pomanjkljivosti. Predolgi so intervali praznjenja, zaradi katerih se ob zabojnikih odlagajo različne vrste odpadkov, ker so zabojniki polni. Na izgled to ni lepo in ne sodi na ulice. Stanje je moteče predvsem za prebivalce, ki jim zabojniki stojijo pred hišami. Ko piha veter, so kosi plastike nastlani po soseski. V četrtinki št. 46, marec 2017 je fotografija enega od takšnih ekoloških otokov v Kamnici, okoli katerega je nastlano kar nekaj odpadkov. Predlagamo, da v vsaki mestni četrti in krajevni skupnosti posnamete ta mesta, fotografije prinesete na mestni zbor, da jih bomo predali pristojnim. Od svoje javne gospodarske javne službe (Snaga d.o.o.) lahko zahtevamo, da stroške za boljšo ureditev ločenega zbiranja odpadkov prevali na gospodarsko službo, ki od njih te surovine prevzema. Pravna podlaga

za to bo v novi Uredbi o občinski gospodarski javni službi za zbiranje komunalnih odpadkov, ki je v pripravi. Tako imenovani ekološki otoki so v uredbi poimenovani kot zbiralnica. Po določilu 2. odstavka 11. člena mora biti urejena in vzdrževana tako, da zaradi prepuščanja odpadkov ne prihaja do onesnaževanja zbiralnice in njene okolice ter čezmernega obremenjevanja s hrupom in neprijetnimi vonjavami. Po določilu 2. odstavka 10. člena prihajajoče uredbe izvajalcu javne službe ni treba zagotoviti ločenega zbiranja odpadkov v zbiralnici, če ločene odpadke zbira od vrat do vrat. To pomeni, da vsak sam ločuje odpadke v raznobarne vreče, ki mu jih dostavi izvajalec javne službe in jih v določenih časovnih intervalih tudi prevzema. Opisani sistem imajo v Miklavžu na Dravskem polju.

Kadar so ekološki otoki blizu gostinskega lokala ali proizvodne delavnice, se zabojniki v nekaj urah napolnijo z odpadki teh dejavnosti. V 5. odstavku 9. člena prihajajoče Uredbe o obvezni občinski gospodarski javni službi za zbiranje komunalnih odpadkov je zapisano, da se z uporabnikom, ki opravlja trgovinsko ali storitveno dejavnost, izvajalec javne službe lahko dogovori o neposrednem prevzemanju ločenih odpadkov. To je treba zahtevati, da ti uporabniki ne bodo polnili zabojnikov, namenjenih za prebivalstvo. Zahtevati je potrebno tudi, da se odvoz te vrste odpadkov vrši na enak način kot odvoz iz zbiralnic (ekoloških otokov), torej brezplačno. Na ta način se pri izvajalcih dejavnosti vzpostavi interes, da sami ločujejo in zbirajo odpadke.

Ob zapisanih tezah za razpravo naj postavimo še nekaj pomembnih vprašanj.

- Kakšne izkušnje imate v SČS in SKS z ekološkimi otoki? Ali imate na opisani način ločenega zbiranja odpadkov kakšne pripombe, pobude za izboljšave ali kritike?
- Ali kdo od občanov pozna sistem ločenega zbiranja odpadkov v drugih krajih v Sloveniji ali v tujini, ki so po velikosti in številu prebivalcev primerljivi z Mariborom? Na primer Gradec v Avstriji, ki skoraj zagotovo nima enakega sistema kot je v Mariboru, pa je po velikosti primerljiv z Mariborom.
- Za primer dajemo občino Miklavž na Dravskem polju, v katerem prav tako zbira odpadke Snaga d.o.o.. Tam imajo v naseljih z individualnimi gradnjami urejeno zbiranje odpadkov v vsaki hiši po sistemu barvno ločenih vreč in zabojnikov, ki jih dobi vsaka hiša najmanj sedem: steklo, karton, papir (tiskovine ipd.), kovine, plastika, mešani odpadki, biološki odpadki. Slednja dva se zbirata v zabojnikih. Za kosovne odpadke je organizirano občasno zbiranje na določenih mestih. S tem sistemom so se izognili ekološkemu otoku, kot jih imamo v Mariboru, odpadki se precizneje ločujejo po vrstah in za ožjo skupnost to ni moteče.
- Kako ste zadovoljni z načinom ločenega zbiranja odpadkov v naseljih z večstanovanjskimi stavbami (blokova naselja)? Naj prebivalci teh sredin razmislijo o morda drugačni ali izboljšani ureditvi. Naselje individualnih hiš in blokova naselja imata zaradi različne gostote prebivalstva drugačen način ločevanja in zbiranja komunalnih odpadkov. Za Snago d.o.o. bi pomenila različna ureditev najmanj dva sistema zbiranja odpadkov. Seveda ne bodo za to, ker je sedanji sistem zanje najudobnejši. Kot je že rečeno, lahko pri odjemalcih ločenih odpadkov uveljavijo višje stroške zbiranja in odvoza le teh.
- Še enkrat velja pozvati vse prebivalce, da fotografirate predvsem neurejene ekološke otoke z nastlanimi smetmi okoli njih.

Zapisane teze so v razmislek in pomoč pri razpravi na tretjem mestnem zboru.